Oponentský posudek diplomové práce
Akademie výtvarných umění v Praze, Studijní program Výtvarná umění, Ateliér Socha II

Sára Skoczková: Ve Schránce, 2022

Kdysi v dětství jsem byl vždy při koupání v Jadranu fascinován pobřežními skalisky, tvořenými pěnově strukturovaným vápencem. Donekonečna vedoucí labyrinty otvorů prolínajících se zkamenělou skořápkou u těchto kamenů narušují pevnou hranici vnějšího a vnitřního prostoru. Tento mikrosvět jeskyněk byl pro dětskou představivost jakýmsi modelem velkého bludiště, kterým bych chtěl prolézat. V takové imaginaci to bylo místo jakési nekonečné ulity, poskytující pocity ochrany a bezpečí.

Chápání sochařského média jako uzavřené jasně definované formy, jak je známe z klasického i modernistického umění, je většinou pravým opakem. Socha je v takové situaci integrálním tvarem, individualizovaně autonomním objektem, který má podobné fyzické hranice, jako mi sami. Vnitřním prostor buď u takového díla de facto neexistuje, nebo je jeho intimním vlastnictvím – nepřístupným a chráněným místem.

Tento protiklad se mi vybavil i u přístupu s jakým sochařskou používá ve své diplomové práci Sára Skoczková. Zatímco její první dílo svým integrálním tvarem, připomínajícím tvar amfory a vzpřímenou orientací, v jakési esencializované, zbytnělé symbolice zastupuje ono starobylé podobenství těla jako nádoby duše, další části jejího diplomního cyklu onen vztah vnitřku a vnějšku, těla a jeho obsahu i díla a jeho diváka, rozehrávají do víc komplexní hry vztahů.
K silnému tělesnému vnímání všech těchto prvků vybízí již jejich sice monumentální, ale současně díky práci s materiály a organickými formami i v něčem intimní provedení děl.

Vůči pevné, betonové hmotě prvního, stojícího objektu, skrývajícího nepřístupnou dutinu leží v přímém protikladu křehká, na nosné kostře jakousi „kůží“ porostlá entita. Ta také připomíná klasický tvar amfory, nebo naopak něco organičtištějšího jako je lastura či hmyzí krunýř. Vnitřek se nám u ní již nejeví natolik nepřístupným, minimálně jej už přes onu blánu můžeme „cítit“. Na to navazuje i třetí objekt, uchopený jako jakási brána, jejíž vnitřní prostor je vymezen pouze jednotlivými směrem nahoru se sbíhajícími rameny, rovněž organických tvarů. Veskrze pozitivní funkce chráněného ale současně i otevřeného místa, kde se soukromý prostor nekonfliktně pojí s tím okolním sdíleným, sice může mít i svou temnější podobu v pasti s níž uchopuje svou něco většího a dominantního do spárů svoji oběť, nicméně každé soukromí je vlastně i trochu jakousi pastí našich individualit. Čtvrtou fází tohoto cyklu pak jsou ve vosku preparované křehce se prostorem vinoucích suchých větví. Matně měkký voskovaný povrch z nich vytváří něco jako

ozvěny předchozích monumentálních struktur. Zde také vrcholí křehkost autorkou používaných materiálů, ale možná také podobenství o integritě lidského jedince, jenž jako tyto zakonzervované zbytky přírodního růstu, ztrácí na konci své cesty svou izolovanou jednotu a stává se jemnými fragmenty pamětí jiných i organických zbytků.

Sára Skoczková svoji diplomovou práci pojala už v rámci tvůrčího procesu jako velmi osobní a tělesnou záležitost. Nejinak je tomu i u jejího zadumaného, v něčem symbolického, v něčem jiném až fenomenologického, přístupu k zpracovávané tematice. Formy, které ve své práci využívá mohou jistě v lecčems asociovat práci se sochařskou hmotou a objektem, jak je v umění známe již minimálně od 60. let 20. století. V oné intenzivní tělesnosti se také blíží tvorbě řady autorek z tohoto období. Její spíše intuitivní navázání na tento směr tvorby, jak ho spolu s určitými performativními aspekty naznačují již její předešlá díla, však rozhodně není tím, co někdy můžeme v podobných polohách sledovat – totiž akademizující apropriací již zbytnělé výtvarné řeči. Je naopak velmi intenzivně aktualizovaný a směřující k řadě otázek spojených s tázáním se nakolik ještě dnes něco jako specifické „sochařské médium“ může přispívat k současnému uměleckému směřování.

I teoretická textová část diplomové práce navazuje v autorčině intuitivním pojetí na výše popsané pojetí děl, které adekvátně vystihuje i ve vazbě na svá myšlenková východiska. Možná by neškodilo více rozvést samotnou otázku teoretického kontextu více „zvenčí“ a také uvést kontext ve kterém si autorka své dílo uvědomuje v historické i aktuální umělecké tvorbě. Nicméně vzhledem k celkově monumentální a náročné práci na praktické části diplomové práce je pochopitelné že se musela soustředit především na ni.

Z důvodu všech výše uvedených pozitiv doporučuji tuto diplomovou práci k obhajobě a udělení titulu MgA.

Díky tomu také navrhuji výslednou známku **výborně.**

Mgr. Viktor Čech, Ph.D.
V Praze 29. 5. 2022

